

Wychoździ codziennie, oprócz dni następujących: po Świątach uroczystych i Niedzieliach. — Prenumerata w biurze Dyrekcji, ulica Miodowa Nr. 487 i Kantorach. — Obwieszczenia przyjmują się za opłatą od wiersza druku: za 1-krotne obwieszczenie kóp. 6, za 2-krotne kóp. 9, za 3-krotne kóp. 12. — Artykuły nadsyłane do zamieszczenia w Dzienniku, nie zwracają się. — We wszystkich co dotyczy Dziennika, należy się odnosić wprost do Dyrekcji obu Dzienników Warszawskich.

Rok 5.

Prenumerata w Warszawie rocznie rsr. 8. — Półrocznie rsr. 4. — Kwartalnie rsr. 2. — Miesięcznie kóp. 67. — Bez odnoszenia w biurze Dyrekcji prenumerata nie przyjmuje się. — Numer pojedynczy kóp. 5. — Za odnoszenie do domu, opłaca się miesięcznie kóp. 5. — Na prowincji na stacjach pocztowych w Królestwie i Cesarstwie Rocznie rsr. 9 kóp. 20. — Półrocznie rsr. 4 kóp. 60. — Kwartalnie rsr. 2 kóp. 30. — Miesięcznie kóp. 80.

SPIS RZECZY.

DZIAŁ URZĘDOWY. — Nominacje i tranzlokacja. — Koncesja na kolei żel. tambowsko-saratowską. — Komisja likwidacyjna. — Poczta warszawska.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY. — Warszawa. — Przegląd polityczny. — Telegramy. — Wiadomości telegraficzne. — Przyjazd J.W. Jenerał-Feldmarszałka. — Ruskie towarzystwo dobrocz. — Pobór do wojska i pogoda w Radomiu. — Wieczór muzyczny. — Stan zakładów fabrycznych i przemysłowych w gubernji kaliszkiej w roku 1867. — Wiadomości gospodarskie. — Targ tygodniowy w Lublinie. — Wypadki miejskie. — Kursa monet. — Eksportacja. — Szkoła żeglarska. — Przyjazd biskupa Aleksandra do Mińska. — Bractwo cerkiewne. — Sprzedaż majątku ziem. — Z Smoleńska. — Lody. — Aparat do zapalania latarni. — Wypadki w Hiszpanji. — Austryja i ziemie słowiańskie. Powołanie m. dziarów. — Delegacje; sejm chorwacki; zgromadzenie ludowe. — Delegacje. — Prusy i Niemcy. Sejm pruski. — Francja. Zjazd gości. — Włochy i Rzym. Minister marynarki; usposobienie dworu rzymskiego. — Anglja. Mowa lorda Stanley. — Wybory do parlamentu. — Afryka. Wypadki w Tunisie.

FEJLETON. — Przegląd pism perjodycznych. — PRZEWODNIK WARSZAWSKI.

Komisja Likwidacyjna w Królestwie Polskiem, podaje do powszechnej wiadomości, iż wynagrodzenia likwidacyjne, przypadające na mocy rozporządzenia Komisji z dnia 4 (16) Listopada r. b., w ilości rs. 3,841 kóp. 27, Andrzejowi *Plodowskiemu*, właścicielowi dóbr Grabina-wola, położonych w Gubernji Petokowskiej, Powiecie Łódzińskim, Gminie Żeromin, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Kaliszkiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rs. 18 kóp. 33, Antoniemu *Kozarzewskiemu*, właścicielowi części wsi Roski-małe, położonej w Gubernji Płockiej, Powiecie Płońskim, Gminie Modzele, asygnowane będzie z Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rs. 381 kóp. 43, Adamowi *Gizińskiemu*, właścicielowi dóbr Biskupino, położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie Lipnowskim, Gminie Kłokock, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rs. 8,736 kóp. 86, Paulini *Chrostowskiej*, właścicielce dóbr Kamińska A. B., położonych w Gubernji Suwalskiej, Powiecie Augu-towski, Gminie Bargłowo, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Łomżyńskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rs. 3,044 kóp. 10, Janowi *Frendzel*, właścicielowi dóbr Dobraliszki i Żegidy, położonych w Gubernji Suwalskiej, Powiecie Marjampolskim, Gminie Poniemon-Pozajście, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Suwalskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rs. 2,609 kóp. 20, Andrzejowi *Plodowskiemu*, właścicielowi dóbr Żeromin, położonych w Gubernji Petokowskiej, Powiecie Łódzińskim, Gminie Żeromin, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Kaliszkiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rs. 9,648 kóp. 48, Polidorowi *Karwosieckiemu*, właścicielowi dóbr Ostrowite, położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie Lipnowskim, Gminie Kłokock, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rs. 4,653 kóp. 81, Leonowi *Kozłowskiemu*, właścicielowi dóbr Klonów i Zagróbka A. B. C. D., położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie Płockim, Gminie Klonów, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rs. 2,300 kóp. 6, Karolinie *Kowalewskiej*, właścicielce dóbr Bądzin A., położonych w Gubernji Płockiej, Powiecie Mławskim, Gminie Rozwazin, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Płockiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rs. 16 kóp. 66, Tomaszowi *Pogorzelskiemu*, właścicielowi części wsi Kostki, położonej w Gubernji Siedleckiej, Powiecie Węgrowskim, Gminie Miedzna, asygnowane będzie z Kasy Gubernjal-

nej Siedleckiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rs. 5,705 kóp. 47, Maciejowi *Arnoldowi*, właścicielowi miasta Błaszki, położonego w Gubernji Kaliszkiej, Powiecie Kaliszkim, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Kaliszkiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rs. 16,731 kóp. 62, Emilji *Jasińskiej*, właścicielce dóbr Puhaćzów, położonych w Gubernji Lubelskiej, Powiecie Chołmskim, Gminie Puhaćzów, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Lubelskiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rs. 5,556 kóp. 77, Ignacemu *Tarnowskiemu*, właścicielowi dóbr Kliczków-mały, położonych w Gubernji Kaliszkiej, Powiecie Sieradzkim, Gminie Brzeźno, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Kaliszkiej, celem wypłaty komu należy; — w ilości rs. 14,137 kóp. 39, Feliksowi *Makowskiemu*, właścicielowi dóbr Bronowca, położonych w Gubernji Radomskiej, Powiecie Kozienickim, Gminie Góra Puławska, wysłane zostało do Kasy Gubernjalnej Radomskiej, celem wypłaty komu należy.

Poczta warszawska ma honor podać do wiadomości publicznej, że poczta z Petersburga, skutkiem opóźnienia się pociągów drogi żelaznej, odebrana została w Poczta ni: w dniu 7 (19) b. m. o godzinie 8 wieczorem, zaś w dniu 8 (20) o godzinie 11-ej minut 30 w nocy. Przytem Poczta ni za obowiązek nadmienić, że w razie przybycia do Poczta ni pomienionej poczty po godzinie 7-ej wieczorem, korespondencja listowa z tą pocztą nadeszła, nie może być doręczona tegoż samego dnia, gazety zaś nie będą doręczane tylko w takim razie, jeżeli poczta nadejdzie po godzinie 9-ej wieczorem.

DZIAŁ URZĘDOWY

Warszawa,
dnia 9 (21) Listopada.

Nominacje i tranzlokacja. — Przez Najwyższy rozkaz do zarządu wojennego, z 3-go listopada, mianowani zostali: p. o. oficera zapasowego straży ziemskiej gubernji lubelskiej, liczący się w jeździe armji, korwet *Manuiłow* — p. o. naczelnika straży ziemskiej powiatu lubartowskiego, z pozostawieniem w jeździe armji, w miejsce liczącego się w piechocie armji porucznika *Parczewskiego*; porucznik 2-go pułku lejbr dragonów Jej Cesarskiej Mości, *Surkow* — oficerem zapasowym straży ziemskiej gubernji lubelskiej, z zaliczeniem do jazdy armji. — Tranzlokowany został: kapitan *Kondratowicz* — do bataljonu gubernjalnego płockiego. (*Rus. Inv.*)

Koncesja na linję drogi żelaznej z m. Tambowa do m. Sratowa. — Najjaśniejszy Pan, zgodnie z opinią komitetu ministrów, Najwyżej zatwierdził raczył, na d. 17-m października r. b., koncesję na budowę drogi żelaznej tambowsko-saratowskiej. (*Rus. Inv.*)

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Warszawa,
dnia 9 (21) Listopada.

Depesza z Madrytu zapewnia, że w całej Hiszpanji panuje najzupełniejsza spokojność i jedynie w Toledo zaszyły małe wybryki ze strony rzemieślników. Dzienniki zatem które donosiły o rozruchach w tym kraju, będą musiały poprzeć dowodami swe twierdzenia, a tymczasem, za wiarygodnością powyższej wiadomości z Madrytu świadczy to, iż urzędowa gazeta madrycka nie zamieściła żadnego rozporządzenia

FEJLETON DZIENNIKA WARSZAWSKIEGO.

Przegląd pism perjodycznych.

Dnia 9 (21) listopada.

Ostatni dla nas, 46-ty numer „Tygodnika Ilustrowanego”, — „znacza się zarówno pod względem treści, choć w niej przeważa głównie żywioł belletrystyczny — jak i staranności wykonania rysunków drzeworytniczych. Zaraz na pierwszej stronie, spotykamy wybornie odtworzony widok ujazdowskiego zamku od strony Wisły. Któżby się domyślił, patrząc na długą, jednostajną budowlę od frontu na plac wychodzącą, że po za tym prostokątem znajduje się taki piękny w starym stylu zamek, o czterech wieżach, na wysokiej i malowniczo drzewami zarosłej górze, z zwierciadłem wód wiślanych u spodu? Właściwie jednak sam styl budowy tego zamku, nie jest tak pięknym, jak jego widok z dołu od strony Wisły, który w tym drzeworycie doskonale odtworzono. W zwykłej tygodniowej rubryce sprawozdawczej, znajduje się spory ustęp poświęcony znanemu już rezultatowi z konkursu dramatycznego lwowskiego, na którym uwieńczono dramat p. Lubowskiego „Zyd”, zaznaczywszy oraz wartość artystyczną i innych jeszcze na ten konkurs przesłanych utworów, jak: „Don Juan królewski”, „Powstanie w Dalekarliji” i „Tarło”. Ale najpiękniejszą ozdobą tego artykułu jest wiersz, nadesłany przez A. E. Odyńca, poświęcony

pamięci, zmarłego niedawno Mściława Kamińskiego, którego życiorys i wizerunek, znajduje się w tym również numerze „Tygodnika”.

Wiersz ten krótki, lecz wymowny wielce, przytaczamy tu w całości:

„Pokój ci w Panu! Niewielu nas było
Cośmy to rzekli nad twoją mogiłą;
Ale jak w duszy mej to pożegnanie,
Niech choć ślad jego w tem słowie zostanie.
Młodzieńcze! Zgasłaś w kwiecie twoego wieku,
Po skwarze ci rpień dojrzała — człowieku!
Jak mroczny obraz w kroplach łez lub rosy,
W łozach tych wielu odbiły się łosy.

I niech tak lekka będzie ci mogiła,
Jak tu na ziemi ciężka dola była.
Trosk twych ojcowskich i łez ich goryczy
Świat nie obaczył — lecz Bóg je policzy.
I póki z góry, Opatrzności oko
Patrzy na ziemię a widzi szeroko,
Znajdą się tacy, co rodzinę twoją
Chlebem nakarmią i w żalu ukoją.”

Daj Boże! aby przepowiednia zawarta w tej ostatniej strofie, spełniła się na sierotach pozostałych po zdolnym pisarzu, a sumiennym i zacnym człowieku, którego ciężka praca pióra, skazanego na rydel kopiący codzien jałowy grunt myśli i zdarzeń ludzkich — dla nakarmienia robotnika i jego dzieci — wtrąciła wcześniej do grobu.

Piszący życiorys s. p. Kamińskiego, W. Korotyński, także zdolny poeta i pracownik sumienny, wliczywszy obszerne i w różnych kierunkach dokonane prace nieboszczyka, tak rzecz zakończy: „Jak przytem wszystkim, mógł jeszcze znaleźć czas na lekcje, tego prawie zrozumieć niepodobna. Był jednak w Wilnie nauczycielem dzieci znanego poety Zana i i wnuka księżny Ogińskiej, a tutaj wykładał początki nauk w domu hr. Potockich. Dopiero z wiosną roku zeszłego, wzmagające się początki suchoty gardłanych, oderwały go od lekcji; lecz pióra aż do ostatniej niemal chwili z rąk nie wypuścił.

„Ledwie potrzeba wspominać, że ciężko było s. p. Kamińskiemu rozstać się z ziemskim padole, gdy wiedział, że zostające w sieroctwie wdowa i dwoje drobnych dzieci, nie mają żadnego zabezpieczenia przyszłości. Kiedyś, Horacjusza od natrętnika uwolnił Apollo; lecz u nas, nigdy jeszcze sierot po literacie nie dźwignął z toni, jeżeli innych sposobów ratunku znaleźć nie umiały. Dziwna zaprawdę lekko-myślność, czy też niepoważność umiłowanie słowniczki światłości, że mimo tego wszystkiego, nigdy opieszalemu bóstwu na służebnikach nie zbywa.”

Zresztą, treść tego numeru „Tygodnika” składa się z samych prawie powieści. Oprócz dalszego ciągu „Męza upatrzonego”, opatrywanego zawsze wyborem ilustracjami, rysunku i układu Zaleskiego, — jest tu początek nowej powieści T. T. Jeża „Urocz”, a w dodatku oddzielnym, przeznaczonym na format książkowy, mieści się także powieść, przetłumaczona

ządu tymczasowego w przedmiocie przedsięwzięcia środków ostrożności w przewidywaniu ruchów lub w przedmiocie poskromienia zaburzeń. — Dziennik paryżki *Gaulois*, zajmujący się pilnie sprawami hiszpańskimi, podejmuje znów kwestję kandydatur do tronu i zapewnia, że Don Carlos stracił poparcie i dworu tujleryjskiego, który zwątpił o zwycięstwie jego sprawy, i Watykanu, gdzie zaczęto powątpiewać o jego prawowierności. Książę Asturji silnie jest popierany przez cesarza Napoleona i cesarżowę Eugenię, ale zachodzi tu trudność w wynalezieniu odpowiedniego reagenta, któryby swą popularnością potrafił osłonić młodego księcia. Książę Montpensier, jak się zdaje ma poparcie marszałka Serrano i admirała Topete. Zresztą, członkowie rządu tymczasowego nie mają jednego urzędowego kandydata, a każdy ma swego ulubieńca i z tego powodu, jak się zdaje, zbiorowo nie zaleca żadnego kandydata kortexom ustawodawczym. Niewiadomo dotąd, na czyją stronę przychylili się Prim, podana zaś przez dziennik *Liberal bayonnais* wieść, jakoby sam ten generał starał się o tron, wyraźnie nie ma żadnej poważnej podstawy.

Mowa p. Somssich przy otwarciu posiedzeń delegacji węgierskiej, zapowiadająca w ciągu roku udoskonalenie instytucji delegacji, tem bardziej zadziwiła, iż dalszym krokiem za tą instytucją jest chyba unja osobista, a stronictwo Deaka, do którego należy i p. Somssich, dotychczas do tego nie dążyło. W sferach urzędowych nie biorą tak pesymistycznie jego mowy, lecz upatrują w niej dane przez przewódców stronnictwa Deaka hasło w widokach wyborczych, które dałoby niejako do zrozumienia, że i to stronnictwo dąży do rozszerzenia autonomii Węgier. W widokach wyborczych także, tak stronnictwo Deaka jak i opozycja, przypisują każde sobie zwycięstwo otrzymane w kwestji tytułu. — Sejm zagrzebski mocne okazał zadowolenie z odczytanego przy jego otwarciu reskryptu cesarskiego dotyczącego Fiume, chociaż w gruncie reskrypt ten nie załatwia kwestji, lecz pozostawia jej rozstrzygnięcie komisji złożonej z delegatów węgierskich, chorwackich i fumańskich.

Wiedeńskie dzienniki rozpuściły wieść, jakoby Prusy za pomocą okólnikowej depechy przedstawiły gabinetom europejskim podstawy swej polityki względem Rumunii. *Nordd. Allg. Ztg.* powiada, iż wyraźnie jest to zmyśleniem prasy wiedeńskiej, gdyż gabinet berliński, również jak i inne gabinety europejskie, nie może się trzy-

z sławnego dziś autora F. W. Heckländera p. t. „Tajemnica miasta”. Prawda — jest jeszcze i dwie pozycje w tym numerze, „Wyznanie” L. Sowińskiego i „Fragment z krainy dźwięków” W. Gomulickiego, obiedwie piękne i, co rzadko — nas obecnie — nie polspolite wcale.

Najświeższy numer „Bluszcza” zawiera, pożyteczny i dobrze napisany artykuł p. M. Ilnickiej, „o lekcji popularnej”. Szanowna redaktorka, której humanitarne tendencje zawsze oceniamy godnie — tym razem pragnie — obznajmiając czytelników ze stanem społeczeństwa zagranicznego pod względem rozszerzania się tam takich wykładów popularnych, dla rozmaitych klas ludności — zachęcić oraz tutejszą inteligencję, ażeby podobnego rodzaju wykłady, szczególnie zaś dla oświecenia i umoralnienia klas służebnych, w życie wprowadziła. Życząc, aby słowa p. Ilnickiej, grochem na ścianę nie padły, wątpimy jednak, czy obecnie, podobnego rodzaju lekcje popularne, znalazłyby chętnych słuchaczy; — tutejsza klasa służebna myśli o naśladowaniu swoich państwa w strojach i niemoralności — lecz o pożywieniu się nauką nie myśli zgoła. Woli ona przyjemniejsze na godach życia potrawy...

Zresztą, nie pierwszy to ani najsilniejszy głos podniesiony w tej utraconej kwestji. Wszystkie one jednak przebrzmiały bez echa, a nie tylko głosy lecz i czyny niektórych filantropów, nie wiele zyskały pracując na tej skalistej roli. „Listy z zagranicy” Krzewskiego, „Paryżkie nowiny”, zawsze doskona-

mac względem Rumunii innej polityki, jak tej, którą mu wskazują obowiązujące traktaty.

Z dotychczasowego przebiegu wyborów w Anglii, nie okazuje się, aby świeżo uchwalona, a pierwszy raz wprowadzona w wykonanie reforma wyborcza, wpłynęła na zmianę składu parlamentu. Z kandydatów ze stanu robotniczego, dotąd 2 tylko zdołało odnieść zwycięstwo. Za to tak samo jak przedtem wybierani są głównie członkowie bogatych i znakomitych rodzin szlacheckich. W poprzedniej izbie gmin było 136 synów, braci i bezpośrednich krewnych lordów, członków izby wyższej. Złaje się, że i terazniejsza izba gmin pod tym względem wcale nie ustąpi swej poprzedniczce. Podczas wyborów w Boltonie, Bristolu, Belfascie, Corku, Newportie, zaszły rozruchy, które wymagały aż wdania się siły zbrojnej.

Telegramy

DZIENNIKA WARSZAWSKIEGO.

Berlin, 20 (8) listopada. Półurzędowy artykuł Nordd. Allg. Ztg. wypiera się postawy Rumunii; rządowi pruskiemu wcale byłoby nie na rękę widzieć pokój Europy zagrożony przez Rumunię. Artykuł radzi w końcu rumunom postaranie się o przyjazne stosunki z Węgrami.

(Correspondenz Bureau).

Wiadomości telegraficzne.

* *Oranienbaum, 5 (17) listopada.* Towarzystwo drogi żelaznej bałtyckiej przystąpiło dziś do badań dla swej drogi relsowej na linii od Oranienbaumu do Jamburga. (*Rus. Inv.*)

* *Kronstadt, 5 (17) listopada.* Komunikacja pomiędzy Kronsztaudem a Oranienbaumem ustala od dnia wczorajszego. Cała przestrzeń, jaka daje się widzieć z Kronsztađu, pokryta jest lodem bez żadnej przerwy. Znaczna liczba statków kupieckich, tak żaglowych jak również parowych, nie zdołała wypłynąć z Kronsztađu na morze. (*Tamże.*)

* *Peszt, 18 (6) listopada.* Powiadają, że w delegacji węgierskiej nie będą postawione żadne interpe-lacje w przedmiocie kno-wań w Rumunii, albowiem księga czerwona obejmuje takowe. (*Cor. Bür.*)

* *Zagrzeb, 18 (6) listopada.* Na posiedzeniu sejm, przy wielkim napływie publiczności, odczytane zostało paragrafami zatwierdzone najwyżej porozumienie z Węgrami. Wzmiankę imienia cesarza i odczytanie wyrazów sankcji, izba powitała z wielkim zapalem. (*Tamże.*)

le pisane, artykuł rozpoczęty o „Ustroju świata” a wreszcie i ładny przekład pospolitego myśla wierszka Geibela — stanowią całość tego numeru „Bluszcza”, któremu zawsze towarzyszy satelita, modny dodatek, zapelniony rycinami sukien i ubiorów, z dołączeniem stosownego tekstu. Nie znamy się na modach, lecz widząc co tydzień tyle nowych a coraz odmiennych krojów, sukien i strojów — czytając napuszone, dające wartość serjozną tym białym rzeczom teorie w tekście dodatku — mniemamy, że potrzebny byłoby wielkich bogactw kieszeni, a niezmiernego ubóstwa rozumu, ażeby tym wszystkim wymaganiom mody sprostać i brać na serjo teoretyczne onych wykłady. Zresztą, są zapewne i tacy, a raczej takie... pomiędzy czytelniczkami „Bluszcza”, dla których ta rubryka, po-nętniejszą jest nad inne i., pożyteczniejszą może... Nawiasem tu jeszcze wspomniemy, że powieść tłumaczona z angielskiego R. Kimbela „Czy mu się powiodło” w dalszym ciągu, coraz bardziej zajmuje ciekawość i uwagę, myślących nawet głębiej czytelników.

„Opiekun Domowy”, który z nowym rokiem przechodzi pod redakcję p. Kuczyńskiego, zawsze starannie jest prowadzony. W ostatnim jego (46) numerze, obok rozmaitych i różnorodnej treści artykułów — spotykamy wierszyk pełen ognia i współczucia, poświęcony także s. p. M. Kamińskiemu — a w końcu, pod rubryką „Rozmaitości”, ciekawe szczegóły o ważności w dzisiejszym przemyśle, żelaza i węgla kamiennego — oraz opis „dziwnej kradzieży”, spełnio-

* *Paryż, 18 (6) listopada.* *Jour. d. Paris* został wczoraj skonfiskowany. — Dziś w południe odbył się pogrzeb barona Rotszylda, wśród udziału wielkich tłumów publiczności. (*Wolff's T. B.*)

* *Paryż, 18 (6) listopada.* Dyrektorowie dzienników *Temps*, *Avenir national* i *Reveil* zostali wezwani dziś przed sądziego śledczego. Wezwanie Tenot'a dotyczy nie wydanej przez niego książki o zamachu stanu, lecz pojedynku, w którym był on świadkiem. (*Tamże.*)

* *Paryż, 18 (6) listopada.* *Monitor wieczorny* powiada w swoim buletynie z powodu przyjęcia przez austriacką izbę deputowanych prawa o obronie krajowej co następuje: Jest to dla ministerstwa pomyślnym stanowczo rezultatem, dowodzącym, że izba zgadza się na jego politykę. Zrozumiano, że Austria nie żywi w sobie żadnej nieprzyjaźni lub gniewu, ale powinna ze względu na interesy pokojowe posiadać siły wojskowe, któreby odpowiadały stosunkowo siłom innych mocarstw. (*Cor. Bür.*)

* *Marsylja, 18 (6) listopada.* Według listów z Konstantynopola z d. 11 b. m., Porta odstąpiła od przewożenia rodzin kandjoekich do ojczyzny w skutku zawiadomienia ze strony Grecji, że z powodu nieprzyjaznego usposobienia ludności greckiej, wielu wychodźców nie chce powrócić do swojej ojczyzny. Rząd turecki wysłał jedaak swojemu posłowi w Atenach 125,000 fr. dla przyjęcia w pomoc i ułatwienia przewozu tym, którzy będą chcieli powrócić do ojczyzny. (*Cor. Hav. Bul.*)

* *Florence, 18 (6) listopada.* Rząd rozporządził, ażeby pogrzeb Rossiniego odbył się kosztem państwa. Otwarte będą składki narodowe na wzniesienie dla niego pomnika w Santa-Croce. (*Tamże.*)

* *Londyn, 18 (6) listopada.* Rezultat wyborów dzisiejszych dał stronnictwu liberalnemu o 9 członków więcej. Liberalni przeto zyskali dotąd 30 głosów więcej. W Chelsea wybrani zostali dwaj liberalni, podczas gdy kandydat ich F. Gibson w Ashton nie został wybrany. Lord Stanley jest wybrany, lecz lord Russell doznał porażki. (*Wolff's T. B.*)

* *Londyn, 17 (5) listopada.* Na wyborach miasta Londynu wybrani zostali: pp. Twells i Bell, konserwatyści, i pp. Goschen i Crawford, liberalni. P. Stuart Mill nie został wybrany w Westminster. (*Cor. H. B.*)

* *Nowy Jork, 19 (7) listopada.* (Przez telegraf atlantycki). Rząd stanu Arkansas posłał oddział wojska przeciw głośniei bandzie Ku-Klux-Clan. Przyszło do starcia, przyczem dziewięciu ludzi z bandy poległo, wielu zaś odniosło rany lub dostało się do niewoli. (*Wolff's T. B.*)

* *Nowy Jork, 18 (6) listopada.* Miasto Alamos i kilka innych miast w niższej Kalifornji zburzonych zostało przez burzę. (*B. Reut.*)

* *JW. Jenerał - Feldmarszałek Hrabia Berg, Namiestnik Królestwa, w dniu wczorajszym raczył powrócić z Wierzbolowa.*

* *JW. Towarzysz Ministra Sprawiedliwości, Tajny Radca Percow, po objeździe sądów na prowincji, powrócił w dniu wczorajszym do Warszawy.*

nej w Cieszynie, stolicy austriackiego Szlązka. O *ważności* węgla kamiennego, małe mamy wyobrażenie... chyba, że pochodzi ze składu p. Łapińskiego, który i dobrą wagą i gatuunkiem węgla, uczciwie się odznacza; co zaś do kradzieży... sądzimy, że ona zawsze *dziwną* się wydaje — lecz okradzionym tylko, gdyż sami złodzieje traktują ten fakt jak rzecz pospolitą i powszednią nawet!.. Na ostatniej stronie tego numeru „Opiekuna” jest szkic humorystyczny, narysowany dobrze i pomyślny dowcipnie — a zalecający się bezprzykładną skromnością swojego twórcy, który się nie podpisał pod tem, humoru swojego płomykiem...

Na czele 307 numeru „Wędrowca” zasiadła, doskonale odtworzona w drzeworycie... małpa, z gatunku pawianów senegalskich. Służy ona wybornie za winietę do pełnego wartości rzetelnej i napisanego z prawdziwym talentem ustępu z podróży po zachodnim Sudanie, odbytej przez pana Mage. Zresztą, ten, jak wszystkie numera „Wędrowca”, odznacza się bogactwem i rozmaitością osnowy.

W 45-m numerze „Przyjaciela Dzieci”, pisemka redagowanego z zwykłą Jankowi z Bielca sumiennością, spotykamy przesliczną, pełną uczucia, ciepła i szlachetnych dążeń powiastkę, napisaną przez p. Annę z Zdżarskich Sadowską p. t. „Prawdziwa Li-tosć”. Jeżeli istotnie zdarzenie prawdziwe dostarczyło do niej treści, to wraz z autorką, łączymy prośbę zawartą w ostatnich dwóch wierszach tej powiastki.

* (Ruskie towarzystwo dobroczylności). *Warsz. Dniem.* podaje następujące sprawozdanie o pieniądzach, które wpłynęły do kasy ruskiego towarzystwa dobroczynności w Królestwie Polskim, od 6-go października do 6-go listopada 1868 roku: 1. Od członków towarzystwa: B. J. Szlecera (rzeczywisty) 6 rsr.; E. E. Tennera (członek cfiarodawca) 6 rs.; 2) Wyjęte ze skarbonki N. 4, 8 1/2 kop. Ofiarowane przez właściciela domu N. 440, p. Skibę, 5 rsr. Prysłane przez komitę celną sosnowiecką 6 rsr. 93 kop., oraz zwrot pożyczki w wysokości 5 rsr. Razem 29 rsr. 1 1/2 kop. Ogółem zaś od 6-go maja do 6-go listopada r. b. wpłynęło 7,743 rsr. 27 3/4 kop.

* (Pobór do wojska i pogoda w Radomiu). *Dziennik gubernjalny radomski* w kronice miejskiej pomiędzy innymi pisze: „Dnia 1 (13) listopada, czasowy urząd rekrutcki ukończył przyjęcie ostatniej partji rekrutów. Ożywienie naszego miasta, spowodowane przez przybywanie i wyprawianie tych partji ustalo, i nie widzimy już na ulicach ani żon, matek i sióstr, odprowadzających rekrutów, ani zuchów spacerujących w czarnych płaszczach i żółtych butach. Powiadamy w żółtych, dla tego, że rekrutom dawano buty nie czernione, a nosili bez czernienia aż do samego ich wyprawienia. Z rozmowy z jednym z takich zuchów przekonaliśmy się, iż wiejski parobek, włożywszy po raz pierwszy płaszcz rekruta, doznaje takich samych uczuć zadowolenia z siebie, jakich doznaje chłopiec w pierwszym mundurze studenckim. Dopóki los spisowego nie jest rozstrzygnięty, może chętniej pozostałby w domu, chociażby na podstawie znanego pewnika: „*Consuetudo est altera natura*“. Ale, skoro tylko spisowy stanie się rekrutem, szybko zapomina przeszłość, i zaraz zaczyna pysnić się swą wojskową godnością. „Ten pan zdaniem mojem, co przestał na swoim, moś i dobrodzieju“, rzekł nam w końcu rozmowy rekrut, nie władający jeszcze ruskim językiem, a przysłówie to zdaje się nam bardzo prawdziwym, albowiem każdy stan przynosi nam szczęście wtedy, kiedy go ceniemy. — Pogoda widocznie nas przesładuje. Deszcz i błoto są teraz nieodstępni towarzyszącami każdego, kogo potrzeba zmusza przestępować próg swego domu. Zresztą taka pogoda, takie ma powaby dla parasolników i fabrykantów kaluszy, jak tyfus dla aptekarzy. Każdy na swój gust, a o gusta sprzeczają się nie można, jak powiada przysłówie. Tymczasem Rappo zaczął u nas swe przedstawienie.“

* (Wieczór muzyczny). Przypominamy czytelnikom, że drugi wieczór muzyczny dla członków rezerwy obywatelskiej, ich rodzin i wprowadzonych przez nich osób, jak już donosiliśmy, odbędzie się pojutrze, w poniedziałek 11 (23) b. m. Program jego stanowią: kwartet Es dur Mendelssohna Bartholdy, Adagio z 1-go kwartetu F. dur Bethovena, Andante i Scherzo z 2-go kwintetu G dur L. Spokra (pp. Auger, Stelmach, Myszkowski, Goebel i Studziński); Polonez opery „Hrabina“ Moniuszki, Dzwon wieczor y Donizettego, Taniec szkieleców Studzińskiego, Serenada Miller Hartunga i Mazurek „Wiesna“ Studzińskiego (zdwojony kwartet wokalny, pp. Cieślowski, Mystkowski, Studziński, Dietz, Suszyński, Pisarski, K. zieradzki i Borkowski), Air varié na skrzypce, Vieuxtempsa (p. Auger), Matka i Dziecie

Będzie to najwłaściwszem ocenieniem tej pocziwej pracy.

Najświeższego numeru „Tygodnika mód“ nie widzieliśmy dotąd — zostawiając przeto przegląd jego osnowy do następnego artykułu — dzisiaj, zakończymy najwłaściwiej mówiąc bogaty snop „Kłesów“, związanych w ostatnim, 177-m numerze tego pisma. Naczelną, czyli tytułową jego kartkę, zdobi prawdziwie prześliczny drzeworyt, wykonany z sławnego obrazu Gérôme'a, malarza francuzkiego, przedstawiający „Pojedynkę po balu maskowym.“ Jest coś przeobrażającego i fantastycznego razem w kompozycji tego płótna, o którego wartości pod względem kolorytu i siły efektu sądzić nie możemy — wiadomo jednak, że obraz ten umieszczony na wystawie paryskiej w roku 1867, powszechnie budził zajęcie. Oprócz powieści w dalszym ciągu, płynących i w tym numerze „Kłesów“ — oprócz ziarnistych artykułów Lewestama, Kraszewskiego, Wislickiego i „Pokłosia“, coraz starszannie zbieranego przez p. Lubowskiego, — zdobią ten numer lekkie i wyborne pomyślane szkice humorystyczne Kostrzewskiego. Jest bo ich cała serja tu zgromadzona razem, p. t. „Ludzie wiarogodni.“ Rozumie się, że nie możemy opisywać szczegółowo całej kolekcji Igarzy i... kumpozytorek... rozmaitego rodzaju, zamieszczonych tu aż w osmiu grupach. Pióro nie może wyrazić przymiotów olówka, zwłaszcza tak pełnego charakterystyki i dowcipu, jakim jest zawsze, niewyczerpany olówek naszego Gavarniego warszawskiego, któremu ani na humerze, ani na szczęśliwych pomysłach nigdy nie zbywa. Al.

Donizettego, Złotna Chopina (panna Brzechwa). O cenie i wydawaniu biletów na ten wieczór, mający się zacząć o godzinie 7 1/2, już poprzednio donosiliśmy.

* (Stan zakładów fabrycznych i przemysłowych w gub. kaliszkiej w roku 1867). Czytamy w *Dzienn. gubernjalnym*: Gubernja kaliszka posiada 36 fabryk wyrobów wełnianych, których produkcja wynosi rocznie 840,046 rs.; sukientikowy mających po jednym warsztacie, jest 325 — 102,700 rs.; farbieni 4 — 19,200 rs.; filcownie 2 — 7,000 rs.; fabryk wyrobów bawełnianych i półbawełnianych 32 — 304,539 rs.; tkaczów pojedynczych 1,318 — 364,520 rs.; fabryk tasiemek 3 — 23,500 rs.; pr. edzalnie 4 — 323,060 r.; fabryk wyrobów lnianych 5 — 1,234 rs.; tkaczów pojedynczych 67 — 52,034 rs.; cukrowni 5 — 380,970 rs.; fabryka wyrobów tabaczkowych 1 — 22,602 rs.; gorzelnia 224 — 2,294,947 rs.; browarów 54 — 132,461 rs.; fabryk wód słodkich, rozmaitych likierów i rumu 6 — 165,894 rs.; fabryk octu 14 — 14,658 rs.; olejarni 105 — 78,074 rułki srebrnej; fabryk cykorji 22 — 8,550 rs.; tartaków parowych 8 — 44,310 rs.; fabryka powozów i bryczek 1 — 1260 rs.; fabryka fotoponów 1 — 8,000 rs.; papierni 5 — 292,620 rs.; fabryk smoły 3 — 1,550 rs.; młynów wodnych i wietrznych 1,012 — 1,460,739 rs.; garbarni 89 — 161,588 rs.; fabryk świec i mydła 11 — 89,748 rs.; fabryka kleju stolarskiego 1 — 600 rs.; hut szklanych 4 — 60,291 rs.; fabryk fajansu 2 — 83,000 rs.; fabryk narzędzi i wyrobów metalowych 3 — 29,890 rs.; pieców wapiennych 8 — 4,545 rs.; cegielni 94 — 112,633 rs.; fabryka wody sodowej 1 — 2,500 rs.; fabryka do mielenia kości dla cukrowni 1 — 10,000 rs. Razem wszystkich fabryk i zakładów przemysłowych w gubernji 3,473, w których znajduje zatrudnienie 7,555 robotników; ogólna zaś wartość wyrobów wynosi 7,503,866 rs. Uwaga. Przemysł fabryczny rozwinięty jest w gubernji kaliszkiej w znacznym stopniu; pod względem rzęglności produkcji, wartości wyrobów i wpływu na byt ekonomiczny kraju, pierwsze miejsce zajmują gorzelnia i fabryki sukna, z których najważniejszą jest, co do urządzenia i gatunków sukna produkowanego, fabryka Nitsche'go (poprzednio Fiedlera), w m. Opatówku, w powiecie kaliszskim.

* (Wiadomości gospodarskie). Według korespondencji z Wyszogrodu (powiat kielecki, gub. plocka) z m. listopada do *Gazety Polskiej* trzodzą w tamych okolicach były jak wszędzie, — dobre i mierny: w jednych miejscowościach pszenica była dobra, a żyto średnie, w drugich zaś żyto dobre, a pszenica średnia. Plon pszenicy nie będzie tak znaczny jak się spodziewali w miejscach niskich kopa wyda 1 1/2, a najwięcej 1 1/2 korea. Rzepak w ogóle nie wydał obfitego w tym roku plonu, a mimoto w rzeczonyj okolicy zbierało się około 8,000 kopy tego ziarna. Jarzyny mniej dobre, nie nie na zbyciu. Za korzec pszenicy płacno do połowy października rsr. 7 kop. 20, żyta rsr. 4 kop. 80. W o tatnim zaś czasie ceny spadły, płacą bowiem obecnie za korzec pszenicy rsr. 6, a żyta rsr. 4 kop. 20. — Według korespondencji z powiatu węgrowskiego (gub. siedlecka) z m. października do *Gaz. Pols.*, rok bieżący nie można policzyć do lat pomyślnych dla tamtyszych gospodarst: zboże wprawdzie było piękne na wiosnę, lecz kwiecień mokry zniszczył nadzieję, późniejsza posucha dobiła jarzyny i tylko kartofle jedne dopisały. Rezultat następny: pszenica piękna w ziarnie i ważna, chociaż z niskich miejsc nieco za lekka; żyto co do gatunku ziarna prześliczne, lecz tak pszenicy jak żyta o jedną trzecią część w snopie mniej niż zeszłego roku, a lepszy wydatek z kopy nie wynagradza tak znacznego niedoboru. Słomy bardzo mało, są też wielkie obawy co do wyżywienia inwentarzy przez zimę. Ceny na żyto ciągle spadają. Jęczmienia, owsy w plodach zmianach po kartoflach lub pszenicy są dość dobre, lecz na jalożźnie zupełnie przepadły, grochu i 1/3 części nie ma co w roku zeszłym; zato gryki dopisały, a przedewszystkiem kartofle, które sownie obrodziły, i po sto korców z morga, stanowią prawie zwyczajną ilość plonu. Skutkiem takiego urędu kartofli, ceny żyta spadają, a na kartofle zaś kupeca nie ma; po miasteczkach, korzec sprzedaje się po kop. 60. — Według korespondencji zaś z powiatu radomskiego (gub. radomska) z d. 15 listopada do *Gaz. Pols.*, zbiory w tamtej okolicy odbyły się przy najlepszej pogodzie. Ozime zboża są dobre, pośypne w omlocie. Jarzyny, jak owsy, jęczmiona i grychy, skutkiem ogromnej suszy prawie zupełnie chybiły; prosa, tatarski i kartofle średni plon wydały. Siana i koniczyay były dosyć obfite, a co ważniejsze, pięknie zebrane. Co do cen zboża, to te w Radomiu, jako głównym punkcie sprzedaży, w obecnym czasie nieco spadły. Pszenicę, której korzec przed miesiącem płacno przeszło rsr. 6, dziś dobrą płacą po rsr. 5 1/2; żyto z rsr. 5 przeszło na rsr. 4 1/2, owsa korzec po rsr. 2 1/2, prosa i tatarski za ledwie rsr. 3 1/2; za korzec kartofli płacą od kop. 90 do rsr. 1, do gorzelnia w wielkich partjach tylko kop. 75. Zasiwy zimowe żyta, pszenicy i

rzepaku, jak wszędzie tak i w tamtych okolicach odbyły się przy pięknej pogodzie i ciepłe, wyrosły bardzo bujnie i są nawet przedmiotem obaw rolników, aby śniegi nie pokryły ich nagle, w którym to razie mogłyby wyprzeć; w wielu miejscach oldawna już na zasiewach zimowych pasiono inwentarze.

* (Targ tygodniowy w Lublinie). Według *Kur. Lub.* dostawy na ostatni targ tygodniowy, z powocu deszczów, były bardzo ograniczone; wpływały to na podwyższenie cen ziarna, gdyby zupełny brak kupców nie zrównoważył tego nieostatku; ceny też pozostały w jednej mierze; za korzec pszenicy płacno rsr. 5 (cena jeszcze znacznie wysoka w porównaniu cen na targu warszawskim, gdzie od rsr. 5 do rsr. 6 płacą); za korzec żyta płacno rsr. 4 kop. 50, jęczmienia rsr. 3 kop. 75, owsa rsr. 2 kop. 25, grochu rsr. 4 kop. 20, rzepaku letniego rsr. 4 kop. 5, zimowego rsr. 5 kop. 25, kart. fl. rsr. 1 kop. 20, za garniec ekowity kop. 35 bez opłaty.

* (Wypadki miejskie). W dniu wczorajszym, Fedor Radionow, lokaj, przechodząc Krakowskim-Przedmieściem, upadł i złamał prawą nogę. — Tegoż dnia, właścianka powiatu grodzkiego, z nazwiska jeszcze niewiadoma, w ataku epilepsji, spadła z choza na bruk i skaleczyła mocno głowę. Po podaniu choroby pomocy lekarskiej na miejscu, odesłani zostali na kurację, pierwszy do mieszkania swego, druga zaś, do szpitala Dzieciątka Jezus. — Za rogatką Jerozolimską, w domu pod Nr. 3071b, w nocy, po wylamaniu drzwi od sklepu do starozakonnego Icka Familja, niewiadomy sprawca skradł różne towary jedwabne, wełniane i perkalowe, wartości 400 rs. Sledztwo zarządzone.

* (Kursa monet zagranicznych w Warszawie).

Za talar wczoraj rsr. 1 kop. 9	dziś rsr. 1 kop. 9.
Za frank „ „ „ 29	„ „ „ 29.
Za złoty reń. „ „ 63	„ „ „ 63.

NB. Wiadomość ta nie pochodzi z urzędowego źródła i może służyć tylko za wskazówkę.

* Eksportacja zwłok ś. p. małżonki generał-majora Mollera, nastąpi nie dziś w sobotę, a pojutrze, w poniedziałek, 11 (23) listopada, o godzinie 10-ej zrana, z mieszkania w pałacu Biubłowskim, a z tamąd po nabożeństwie na cmentarz Wolski.

* (Szkoła żeglarstwa). W pierwszym numerze nowej gazety lotyżskiej *Baltijos Viesnis* z d. 25 października donoszą, że podług otrzymanych wiadogodnych wiadomości, w nadmorskiej wiosce Almasza zatwierdzona z stała przed rząd (stoisko-lotyżska szkoła ludowa żeglarstwa. Rząd wyznaczył na utrzymanie tego zakładu 500 rs. rocznie, a nadto 200 rs. jednorazowie na urządzenie szkoły. Udzielanie nauk w tej szkole, dodaje pomieniona gazeta, będzie bezpłatne i rozpocznie się w ciągu terażniejszej zimy. Szkoła ta w małych rozmiarach istniała już 3 lata na koszcie włościan miejscowych.

* (Przyjazd biskupa Aleksandra do Mińska). *Wil. Wiest.* donosi, że 18 października przybył do Mińska nowomianowany arcybiskup tamiecznym, biskup Aleksander. W dniu przyjazdu jego zgłosił się ksiądz Swieboða, proboszcz parafji kopylskiej w powiecie sluckim, oświadczając życzenie przyjęcia prawosławia, aby zostać kapłanem prawosławnym.

* (Bractwa cerkiewne). *Wil. Wiest.* pisze, że w sześciu gubernjach północno-zachodnich znajduje się teraz 187 bractw cerkiewnych.

* (Sprzedaż majątku ziemskiego). *Mosk. Wied.* donoszą, że miasteczko Tulczyn nabyte zostanie nie przez f. Abazę, jak poprzednio donosiono, lecz przez hrabiego P. S. Strogonowa (ożenionego z Potocką), posiadacza m. Niemirowa. Układy z p. Abazą zostały zerwane. Ponieważ hrabia Strogonow jest bardzo bogaty, przeto można przepowiedzieć Tulczynowi lepszą przyszłość. Tulczyn ma być kupiony za trzy miljony franków. Sałego wynagrodzenia likwidacyjnego należy się z tego majątku 1,600,000 rs.

* (Z Smoleńska), miejscowa gazeta pisze: Niedawno w Smoleńsku obchodzono otwarcie kolei żelaznej orłowsko-witebskiej; obecnie notujemy pocieszającą wiadomość: z wiarogodnego źródła dowiadujemy się, że budowa kolei moskiewsko-smoleńskiej odstąpiona została prywatnej kompanji, która uzyskała koncesję.

* (Łody). Z jeziora Ładogskiego 2 listopada w południe zaczęła płynąć kra, która dnia następnego zwiększyła się i płynie teraz w znacznej ilości.

* (Aparat do zapalania latarni). Wartykule pod tytułem „Nowości naukowe”, *Rus. Lw.* pisze między innymi: *New York Times* donosi o wynalezieniu w Ameryce aparatu, przy pomocy którego można, za pośrednictwem elektryczności, zapalać lub gasić od razu wszystkie latarnie w mieście. Za pomocą małej maszyny ustawionej w słup latarniowy i połączonej drutem izolowanym z jednym punktem centralnym w mieście, jeden człowiek może, przez samo wprowadzenie w ruch przyrządu zegarowego, umieszczonego w kantorze, pozapalać od razu wszystkie latarnie miejskie. Przyrząd zegarowy połączony jest z maszyną elektryczną, i ta robi swoje. W ten sam sposób można z łatwością pogasić wszystkie latarnie. Zważywszy ilość gazu, wypalanej prawie bezużytecznie w ciągu tego czasu, jaki jest potrzebny na zapalenie i gaszenie latarni, oraz płacę dla służby odbywającej tę czynność, wynalazek ten może się stać użytecznym.

Wypadki w Hiszpanji.

* *Madryt, 18 (6) listopada*. Suma zapisana dotąd w Hiszpanji na pożyczkę wynosi przeszło 8 milionów talarów. Wiadomość o zaszytych rozruchach, redukuje się do nadużyć, jakich dopuścili się w Toledo robotnicy. Na żadnym innym punkcie Hiszpanji spokojność nie została naruszona. (*Wolff's T. B.*)

* *Nowy-Jork, 17 (5) listopada*. Generał Lersundi donosi, że powstanie we wschodniej części wyspy Kuby zmniejszyło się. (*B. Reut.*)

* *Liberal bayonnais*, dziennik wychodzący nad granicą hiszpańską, otrzymał jak powiada z Madrytu od samego ajenta generała Prima następujący adres: „Hiszpanie! Droga głosowania powszechnego ustanowmy natychmiast rząd dla uniknięcia bolesnego zamachu stanu. Dla obsadzenia opróżnionego tronu wynieśmy na tron don Juana Prima, z tytułem cesarza”. Pod spodem adresu podpisano wielkimi literami: „Juan Cesarz”. *Liberal bayonnais* dodaje, że ten adres, ta proklamacja, to wezwanie, rozrzucone być mają obecnie w niezliczonej liczbie z tamtej strony Pireneów. (*La Fr.*)

* Do *Ajencji Hawas* piszą z Madrytu pod datą 15-go listopada: „Manifestacja monarchiczna odbyła się. Niezliczone tłumy ludu wszelkich klas społeczeństwa, począwszy od grandów hiszpańskich aż do prostych wyrobaków, wzięły w niej udział. Manifestacja ta odbyła się w wielkim dziedzińcu, przyległym do pałacu królewskiego. P. S. Olozaga stał z kilkoma innymi osobami, które podpisały manifest, na platformie, obrócony tyłem do pałacu. W mowie ogólniej, oznajmił on uroczystie i wśród okrzyków zapamiętały ze strony tłumów, o obaleniu na zawsze Burbonów. P. Olozaga powiedział między innymi: „Po zrobieniu *tabula rasa* w tem miejscu, w którym niemoralność i przedajność założyła była swe siedlisko, mamy wzniesić gmach naszych swobód. Przy zgodności trzech stronnictw, które przywiodły do skutku rewolucję, możemy ugruntować monarchję wypływającą z prawa głosowania powszechnego, monarchję stworzoną przez lud, podległą ludowi, jak się wyraża manifest, i uświęconą okrzykami przyzwolenia ze strony ludu.” Następnie przemawiał margr. de la Vega-Armijo w imieniu swoich przyjaciół z unji liberalnej, po nim zaś zabrał głos demokratą Martos. Ten ostatni, po oświadczeniu, że tu osiągnął na zawsze wszystkie swoje swobody, przede wszystkim zaś wolność wyznań, które to oświadczenie powitane zostało z zapalem przez zgromadzenie, powiedział, że monarchja jest niezbędną i że nie widzi on w proklamowaniu jej żadnej niedogodności, nie należy bowiem pochlebiać ani ludowi, ani królom. P. Martos wynurzył nadzieję, że manifestacja ta zjednoczy wszystkich mężów porządku w prowincjach, i nadmieniał, że na wiadomość telegraficzną o manifestie monarchicznym, Barcelona odpowiedziała przez podpisanie na pożyczkę narodową sumy 50 milionów realów (12½ milionów franków). W końcu, na propozycję p. Olozagi, zgromadzenie udało się procesjonalnie, z muzyką na czele, przed pałac rządu tymczasowego, dla złożenia temu ostatniemu hołdu za jego roztropność i przezorność, przez co ocalony został porządek.”

* *Gaulois* zastanawia się znowu nad szansami rozmaitych kandydatów do tronu hiszpańskiego. Dziennik ten pisze mianowicie: „Zdaje się, że don Carlos utracił poparcie ze strony Tuilerjów i dworu rzymskiego. Tuilerje przestały popierać go dla tego, że przekonały się o małym prawdopodobieństwie tryumfu sprawy tego kandydata; dwór zaś rzymski zaczął powątpiewać o prawowierności don Carlosa. — Kandydatura księcia Asturji ma od kilku dni lepsze szanse powodzenia. Powiadają, że cesarz Napoleon spogląda na nią przychylnie i że cesarzowa Eugenia gotowa jest poprzeć ją całym swoim wpływem. Najtrudniejszy i prawie niepodobny do rozstrzygnięcia

punkt tej kombinacji zależy na wynalezieniu takiego regenta, któryby posiadał dość popularności, ażeby mógł być przyjętym przez hiszpanów. Zauważają, że książę Sesto nie jest obcym tego rodzaju restauracji. Generał Pezuela, który przybył niedawno do Paryża, musi być głową i narzędziem tego planu, lecz jest to zbyt słaba zaprawda narzędzie! — Co się tyczy księcia Montpensier, panuje przekonanie, że wiąże się on coraz bardziej z marszałkiem Serrano i admirałem Topete, i że jest ich kandydatem. Rząd tymczasowy nie ma urzędować żądania kandydata. Każdy z członków tego rządu ma swe osobiste sympatje, lecz rząd zbiorowy nie będzie popierać w kortezach żadnej stanowczej osobowości. Co się tyczy generała Prima, nikomu nie są znane jego w tym względzie przekonania.”

Austria i Ziemia Słowiańska.

* (Powołanie madziarów). Madziarzy poczęli obecnie rozumować często o swem powołaniu w Europie. „Wiemy bardzo dobrze”, powiada gazeta chorwacka *Nowi Pozor*, „co madziarzy rozumieją, gdy głoszą o swej misji, o swem powołaniu. Najpierw, na korzyść tej misji, ludy nie madziarskie powinny poświęcić swe życie polityczne, a zatem i narodowe. Taki jest pierwszy i główny punkt misji madziarskiej; lecz ażeby madziarzy mogli przywieść ją do skutku, potrzebne im są Węgry potężne, uważać zaś je będą za potężne wówczas, gdy inne ludy ulegną ich komendzie centralnej. Niech tylko Europa dopomoże im przez swe potakiwanie; pod tym warunkiem madziarzy gotowi są bronić jej od „barbarzyństwa północnego!” (sic!) Ztąd wypływa naturalnie, że madziarzy i ludy niemadziarskie w Węgrzech, nie mogą mieć wspólnej misji, a przynajmniej nie mają tej, którą głoszą madziarzy. Zywioł słowiański w Węgrzech i na południu Europy pała miłością dla niepodległości i wolności narodowej; o tem madziarzy mogli już przekonać się w ciągu walki, która rozpoczęła się w Węgrzech trzydzieści lat temu, daleko zaś wcześniej w Turcji, i która trwa dotąd.” *Nowi Pozor* mówi w końcu: „Węgry, wbrew woli ludów niemadziarskich, nie mogą mieć żadnej misji, inaczej bowiem stałyby się tem, czem były przez długi czas, t. j. igraszką i służką obcej polityki.”

* (Delegacje.—Sejm chorwacki.—Zgromadzenie ludowe). *Wiedeń, 17 listopada*. Wczoraj otwarte zostały w Peszcie posiedzenia obu delegacji, przyczem nie obeszło się bez mów ze strony tak prezydujących w tych zgromadzeniach, jak również ministra, który takowe otworzył. Nie miłe wrażenie wywarło tu przemówienie p. Somssich'a, prezesa delegacji węgierskiej, mówca ten bowiem, po którym spodziewać się raczej należało obrony instytucji delegacji, oświadczył przeciwnie, że stanowią one jedynie środek zaradczy, którego ukształtowanie musi ulec z biegiem czasu licznym ulepszeniom. Ponieważ wszelki krok po za obrębem delegacji, prowadzi niebezpiecznie do unji osobistej, p. Somssich zaś nie uchodził dotąd za stronnika tej ostatniej formy, przeto przypuszczać należy, że idąc za nowym hasłem, wypowiedzi wojnę delegacjom, który to krok zwiększa jeszcze niezadowolenie, jakie panuje w Wiedniu z tego powodu, że losy monarchji rozstrzygają się obecnie w Wiedniu, podczas gdy dawna stolica państwa skazana jest na odgrywanie roli widza nieczynnego. Sfery atoli rządowe nie ustatują w oświadczeniu p. Somssich'a ducha tak pesymistowskiego, lecz żywią raczej przekonanie, że prezes delegacji węgierskiej chciał jedynie, ze względu na przyszłe wybory, dać do zrozumienia, że i stronnictwo Deaka nie zamierzało jeszcze walki na korzyść większej jeszcze niezawisłości Węgier. Takie zapatrywanie się ma bezsprzecznie za sobą słuszność, odpowiada ono bowiem między innymi poglądom pism węgierskich na rozstrzygniętą kwestję tytułu, w której to rozprawianiu, tak dzienniki deakistowskie, jak również organa opozycji, chcą upatrywać, stosownie do swego sposobu pojmowania rzeczy, zwycięstw odniezione przez oba stronnictwa, a zatem wzmocnienie ich stanowiska podczas przyszłych wyborów. Każde z tych stronnictw usiłuje ciągnąć z każdego wydarzenia jak największe korzyści, dla zwiększenia swej popularności.—Całkiem zadowolnieni są w chwili obecnej sami tylko chorwaci, których sejm został wczoraj znowu otwarty, i którzy powitali z wielkim zapalem odczytany na pierwszym posiedzeniu reskrypt królewski w przedmiocie kwestji miasta Rjeki (Fiume). Wydaje się to tem dziwniejszem, że reskrypt ten nie przyznaje bynajmniej miasta pomienionego chorwatom, lecz rozkazuje jedynie, ażeby delegacja, złożona z deputowanych sejmu węgierskiego, sejmu chorwackiego i miasta Rjeki, naradziła się jeszcze raz co do położenia państwowo-prawnego tego ostatniego miasta. Jeżeli uchwały tej delegacji, do której sejm chorwacki wybrał natychmiast swych członków, nie odpowiedzą zy-

czniom chorwatów, w takim razie wczorajszy zapamiętały tych estataich zamieni się bez wątpienia w rozczarowanie. — Wczoraj rozwiązane tu zostało z rozkazu władzy wielkie zgromadzenie ludowe demokratyczne, albowiem postawione na niem zostały tak gwałtowne wnioski przeciw nowemu prawu o organizacji armji, na jakie nie poważyła się nawet opozycja izby deputowanych w chwilach najzawziętszych rozpraw w tym przedmiocie. Dzienniki znajdują, że takie postąpienie ze strony policji jest usprawiedliwione, i mają nawet za złe to, że dopuszczono mówców do postawienia tych wniosków. (*Nordd. A. Z.*)

* (Delegacje). *Peszt, 18 listopada*. Sekcja wyznaczona do budżetu wojny wybrała na przewodniczącego fhm. Gablenza a na referenta dla etatu marynarki Vidulich'a. Sekcja postanowiła wziąć natychmiast pod rozwagę etat wojskowy. Rechbauer wniosł o ogólne skreślenie z sumy budżetu ministerstwa wojny. Sekcja postanowiła potem dla osiągnięcia wiadomości o stanie finansów austriackich zaprosić do Pesztu ministra finansów dra Brestel. — *Pester Cor.* pisze: Podkomitet wydziału budżetowego wyznaczony do roztrząśnięcia budżetu wojny, zaprosił telegrafem ministra finansów dra Bresla dla zasięgnięcia od niego objaśnień co do sumy, jaką postawić może w budżecie wojskowym. Minister wojny nie chce ogólnego skreślenia, ale pragnie uznać, jaka suma przypadnie na każdą rubrykę. Przeważna większość jednak wydziału, oświadcza się dla braku czasu za ogólnem określeniem. — *Pester Lloyd* donosi: Delegacja węgierska nie uchwali w żadnym razie wyższego budżetu wojskowego nad przeszłoroczny. — Do komisji w sprawie Fiume wybrani zostaną Deak, Ghiczy i Czengery. (*Cor. B.*)

Prusy i Niemcy.

* (Sejm pruski). Narodowcy liberalni i postępowcy porozumieli się z sobą na ostatniem posiedzeniu izby względem żądania przyrzeczonych reform liberalnych, które jeszcze odłożone zostały do przyszłości. Sądzą w Berlinie, że tak jak inni członkowie izby, oświadczą się także konserwatyści za wnioskiem co do wolności trybuny, i że ztąd utworzy się większość. Minister skarbu miał dość uciążliwą pracę przez cały tydzień. Nie łatwym było zadaniem zawiadomić kraj, którego finanse były zawsze w stanie kwitującym, że budżet jego popadł w deficyt, żądać pomocy dla zapewnienia niedoboru i kazać w tym celu tworzyć nowe podatki. Minister von der Heydt przedstawił stan ten z całą otwartością. Opozycja wzburzyła się utrzymując, że siedliskiem złego jest powiększenie ciężarów wojskowych i t. d. Czy jednak rząd pruski zmniejszy choć o je jednego żołnierza swoją armję? Czy znieście choć jedną baterję z swoich fortyfikacji? O tem wątpliwe należy. Zwroćcie nawet potrzeba uwagę na to, że pomimo skarg wywołanych wydatkami na armję, nie przestają w Prusach powiększać albo przebudowywać wszystkie gmachy wojskowe. Zaledwie ukończony został skład artylerji w Spandau, kiedy już zajmują się reorganizacją na podstawach jak najobszerniejszych składu artyleryjskiego w Deutz (pod Kolonją). Na 1 maja otwartą zostanie w Anklam nowa szkoła wojskowa, która dostarczać będzie oficerów do dwóch pierwszych korpusów armji; główny sztab został wreszcie zupełnie zorganizowany i liczy obecnie przeszło dwustu oficerów. Z takimi środkami i przygotowaniami wojskowymi, Prusy popaść muszą w deficyt. (*La Fr.*)

Francja.

* (Zjazd gości). Donoszą z Calais do *Ajencji Hawas*, że książę i księżna Walji spodziewani są w dniu 19 ym b. m. w tym porcie, i że udać się mają natychmiast do Compiègne. Książę i księżna pruscy mają także przyjechać za dni kilka przez Calais i udać się do Compiègne. (*La Fr.*)

Włochy i Rzym.

* (Minister marynarki.—Uspokobienie dworu rzymskiego). Telegram prywatny z Florencji doniósł o dymisji p. Ribottego, włoskiego ministra marynarki. Minister ten, jednocześnie z podaniem się do dymisji, zaproponował przeniesienie do służby nieczynnej kilku wyższych oficerów marynarki, między innymi kontr-admirałów Serra, Viry, Tholosan, Anguierola i Wright. Król Wiktor Emanuel przyjął tak dymisję ministra, jak i jego propozycję. — Nadeszła z Włoch wiadomość daleko ważniejsza od powyższej, donosząca mianowicie o nakłanianiu się dworu rzymskiego do zgodzania się na fakta dokonane we Włoszech, tak samo jak zgodza się na takie fakta w Hiszpanji. Okazuje się to z ogłoszonego obecnie dekretu, znoszącego opłaty celne dodatkowe od towarów przywożonych z niektórych krajów. Z dekretu tego korzystać będą same tylko Włochy, o czem wiedzą bezwątpienia w Rzymie. (*Nord.*)

Anglja.

(Mowa lorda Stanley). Mówiono, że prasa angielska, stara się narzucić pórurzędowym dziennikom paryżkim swoje ocenienie mowy lorda Stanley'a; większa część jednak dzienników angielskich nie zastanawiała się nawet nad oświadczeniami tego ministra. wypowiedzianemi do wyborców w Kings-Lynn. Daily News zdziwiony jest nawet przypisywaną tej mowie, przedewszystkiem we Francji, doniosłością.

(Wybory do parlamentu). Przekonanie powszechne, że nowy parlament angielski różnić się będzie pod wszystkimi względami od parlamentu, który został obecnie rozwiązany, nie zdaje się potwierdzać. Okazuje się zwłaszcza, że przedwczesnem było twierdzenie, iż na skutek bilu reformy, ściśle zwarta falanga robotników wejdzie do izby gmin. Z przeglądu porównawczego list kandydatów okazuje się raczej, że dotąd dwóch tylko kandydatów ze stanu robotniczego zdołało stanąć do ściślejszych wyborów, podczas gdy reprezentanci znakomitszych rodzin szlacheckich zgłaszają się tłumnie do szranki wyborczych, tak samo jak to dawniej bywało.

(Wypadki w Tunisie). O ostatnich wypadkach na dworze beja tunetańskiego, Patrie donosi co następuje: Największy faworyt bejs, generał Alala ben Frija, który był zarazem jego balwierzem i intendentem jenerałnym, popadł w niełaskę. Alala ben Frija był ukrytym nieprzyjacielem khasnadara (pre-

zesa ministrów). Ten ostatni położył koniec walce w ten sposób, że oskarżył go wyrażnie o przywłaszczenie sobie pieniędzy beja. Oskarżenie to było ze wszech miar uzasadnione. Żaden liwerant nie był zapłacony, księźniczkom zaś, które użalały się na to, zbywało na wszystkim. Alala ben Frija siedzi obecnie w więzieniu w Bardó. Dobra jego zostały zasekwestrowane i usunięto go od obowiązków. Wydarzenie to wywołało w Tunisie wielką radość, lecz nie zadowolniło jeszcze wszystkich, abowiem powszechnem jest życzenie, ażeby bej pousuwał inne jeszcze osobistości, których nadużycia pod względem szafunku grosza publicznego spowodowały ruinę rejencji.

PRZEWODNIK WARSZAWSKI

Warszawa, dnia 9 (21) Listopada.

Kalendarz.

W niedzielę, 10 (22) listopada, — św. Cecylii pan. męcz. — Słońce wsch. o godz. 7 min. 34; zach. o godz. 3 min. 58.

W poniedziałek, 11 (23) listopada, — św. Klemensa pap. — Słońce wsch. o godz. 7 min. 86; zach. o godz. 3 min. 57.

Wysokość wody na Wiśle stóp 2 cali 6.

Widowiska.

TEATR WIELKI. — Dziś, w sobotę, komedia w 4 aktach, Nasi najserdeczniejsi. — Osoby: Lucejan Caussade — p. Rychter; Cecylja, jego żona — pani Modrzejewska; Emilja, pasierbica Cecylii — pani Ostrowska; Doktor Tholosan — p. Królikowski; Maurycy de Theronan — p. Świeszewski; Marec — p. Chomiński; Eugenjusz, jego syn — panna Urbanowicz; Pan Vignieux — p. Sawicki; Pani Vignieux — pani Sawicka; Abdalah — p. Grzywiński; Lancelot — p. Schober; De la Richandiere — p. Dobrowolski; Rózia, służąca Cecylii — panna Gilska; Jan lokaj — p. Adler; Ogrodnik — p. Tejde. — Jutro, w niedzielę, na uczczenie pamięci zmarłego kompozytora Rossiniego, opera Cyrulik Sewilski; Stabat Mater, Apoteoza. — Wczoraj, w piątek, dawano komedję Nasi najserdeczniejsi, było osób 1043.

TEATR ROZMAITOŚCI. — Jutro, w niedzielę, obrazek Przed śniadaniem; komedje On będzie moim, Małe nieprzyjemności życia ludzkiego.

W SALI RESURSY OBYWATELSKIEJ. — Jutro, w niedzielę, Koncert orkiestry pod dyrekcją pp. Lewandowskiego i Kuhego. — Program: Polonez uroczysty, Lewandowskiego; Uwertura „Ruy Blas”, Mendelsohna Bartholdy; „Głos wieży”, (solo na waitorni wykona p. Weck), Kellerbela; „Artot”, polka (nowa), Lewandowskiego; Marsz z op. „Prorok”, Meyerbeera; Allegro z koncertu (B-dur), (wykona na klarynie p. Sobolewski), Kurpińskiego; Potpourri z op. „Marta”, Flotowa; „Wiesław”, mazur Lewandowskiego; „Im Wiener Wald”, wale Strausa; „Pan Chorąży” polonez z opery „Hrabina”, wykona na wiolonczeli p. Moniuszko (syn), Moniuszki; Uwertura z op. „Wilhelm Tell”, Rossiniego; Galop, Adama Kirszfelda. — Początek o godzinie 4-ej po południu. — Cena wejścia kop. 20.

WYSTAWA TOWARZYSTWA ZACHĘTY SZTUK PIĘKNYCH (w hotelu europejskim). — Codziennie, od godziny 10 z rana do wieczora. — Cena wejścia kop. 15; w niedzielę zaś i święta kop. 5.

WYSTAWA OBRAZÓW I STAROŻYTNOŚCI p. Sniatycznego (na Podwalu w domu Dyżmańskich). — Codziennie, od godziny 10 rano do 4 po południu. — Cena wejścia kop. 10.

ORFEUM (przy ulicy Miodowej w domu Lessera). — Dziś i codziennie, sztuki magiczne i obrazy optyczno-fizyczne p. Lessera. — Co trzeci dzień nowy program. — Początek o godzinie 7 1/2 wieczorem.

PRADO (zakład gastronomiczno-spacerowy za rogatkami Wolskimi, dawniej Ohma). — W każdą niedzielę i święto, Koncert. — Początek o godzinie 4 1/2. — Cena wejścia kop. 20.

* Wyjechał z Warszawy kamerjunkier dworu Jego Cesarskiej Mości, książę Jabłonowski, do Dubna.

* W dniu wczorajszym przyjechało koleją żel. warsz.-wied. i warsz.-bydg. osób 269, wyjechało osób 409; — koleją żel. warsz.-petersb. przyjechało osób 168, wyjechało osób 186; — koleją żelazną warsz.-teresp. przyjechało osób 98, wyjechało osób 108; — statkami parowemi przyjechało osób —, wyjechało osób —; — w ogóle przyjechało osób 527, w tej liczbie z zagranicę 40, wyjechało osób 384, w tej liczbie za granicę 31.

Dnia 8 (20) b.m. i roku, chorych w 8 miu cywilnych szpitalach: przybyło 79, wyzdrowiało 84, umarło 10, pozostało 2144 (mężczyzn 988, kobiet 1156), z nich w szpitalu starozakonnych mężczyzn 224, kobiet 198.

* W dniu 8 (20) bież. mies. i roku, urodziło się chrześcijan: płci męskiej 10, płci żeńskiej 10; starozakonnych: płci męskiej 4, płci żeńskiej 4; razem 28, — zawarło śluby małżeńskie: par: chrześcijan: 5, — starozakonnych: —; — zmarło: chrześcijan: płci męskiej 9, płci żeńskiej 10; starozakonnych: płci męskiej 2, płci żeńskiej 2, razem 24.

Ceny targowe.

dnia 8 (20) Listopada 1868 roku.

Table with 4 columns: RODZAJ PRODUKTÓW, Czwetwert rsr. kop., Korzec od — do rube sr. i kopiejki. Rows include Pszenica, Jęczmień, Owies, Groch polny, Kartofle, and various types of flour (mąka).

KURS GIEŁDY WARSZAWSKIEJ

dnia 9 (21) Listopada 1868 r.

Table with multiple columns for MONETARY, PAPIERY, and WEXLIK. Includes prices for various banknotes (e.g., 100 rubles, 500 rubles) and exchange rates for cities like Berlin, Wrocław, Gdańsk, Hamburg, London, Paris, Wiedeń, Petersburg, and Moskwa.

KURSA TELEGRAFICZNE

AGENTURY RUDOLFA OKREJT Petersburg dnia 8 (20) Listopada 1868 r.

Table showing telegraphic exchange rates for various locations including London, Hamburg, Amsterdam, and Berlin, with columns for 'kupuj' and 'sprzedaj'.

KURSA TELEGRAFICZNE

AGENTURY RUDOLFA OKREJT z Berlina, d. 8 (20) Listopada 1868 roku

Table showing telegraphic exchange rates from Berlin for various locations like London, Hamburg, and Wiedeń, including rates for banknotes and specific types of bills.

